כב: ולד חטאת פרק רביעי תמורה

גופא אכודה לילה. קס"ל דלא היתה אכודה אלא בלילה וכעלות השחר נמצאת ולא משכחת לה דמיהו אכודה בשעת כפרה דהא בלילה לא קרבה מכרתה: אפילו אכודה יום נמי. שנמצאת קודם כפרת מכרתה: **דהא אמרי רבנן.** במתני' (ג) אכודה בשעת הפרשה כלומר בשעה שעדיין מכרתה שהפרים המתים מופרשת ועומדת אלא קרבה דקתני ומכמים אומרים אין חטאת מתה אלא שנמצאת לאחר שנתכפרו הכעלים: **אלא אליבא דרבי.** דאמר תמות וקמ"ל רבא דעד כאן לא קאמר רבי כו' לרעיה אזלא הואיל ואי נמי קיימא לקמן לא אכודה היא: **בשעת כפרה.** שאכודה בלילה ושוב לא נמצאת עד שנתכפר בחחרת: **עיקר** [ט] **אכודה.** תמילא אכודה: **נקטינן אכודה.** בשעת כפרה מתה: **ולא גנובה.** ואם המזירה לו לאמר כפרה רועה ויפלו הכעלים לנדבה: **אחת כעדרו.** שנתערבה לו בעדרו אע"ג דקא חזי לכולהו הואיל ואינו מכיר בה אלא לאחר כפרה הויא אכודה: **ואפילו אחת.** של חטאת בחחת של חולין: **אכל אכרעי.** שהלכה למדברות ונתערבה בבהמות של אחרים [ב] ואותן אחרים עצמן אינם מכירין בה אפילו הכי כיון דאיכא דחזי לה לאותן אחרים חזו לה ואע"ג דאין מכירין אותה לא הויא אכודה: **וכל שכן אכרעי דלא קא חזי לה.** איתו לגמרי: ל"א **אכל כעדר דקחזי לה.** דהא חזי להו איתו לכולהו אע"ג דאין מכיר בה לא הויא אכודה [ג] **ופליגי.** לגומר שיפרישנו מהן לאחר זמן כשיכירנה: **דלא קא ידע.** שאינו מכיר אי זו היא חיבעי חיקו [ע"כ ל"א]: **אכודה** [ד] **כבום.** אכודה בשעה שדם חכרתה בכום שאבדה והפרים אחרת ושחטה וקיבל דמה ובעולו דם בכום נמצאת זו: **האמר אכודה בשעת הפרשה.** לגומר שנמצאת בעוד שחכרתה קיימא מתה וכל שכן הכא שנשחטה כבר [ה] ואיכא למימר כל העומד ליזרק כזרוק דמי ובאכודה בשעת כפרה דמיא: **כי אמרו רבנן אכודה בשעת הפרשה רועה.** ואפי' נתכפרו הכעלים שוב בחחרת הני מילי שנמצאת קודם שנתקבל דמה של חכרתה בכום אבל הכא הכא כו': **לעולם אליבא דרבי.** בשחי בהמות מיבעי ליה אלא בבהמה אחת שקבל את דמה בשני כוסות: **ואכד האחד.** בשעת זריקת חבירו: **אליבא** [ו] **דמאן דאמר.** במסכת יומא בפרק הוליאו (ו' כב) בכוס אחד עושה את חבירו דיחוי דיחוי אחת שקיבל דמה בחרבע כוסות ונתן מן כוס [ז] האחת חרבע מתנות כדין חטאת עשאן לאלו חמיין ושייריו נשפכין ליסוד והן נשפכין לאמה [ח] (דהא איתכשר בחרבע מתנות [ט] אבל הכא דאבד האחד) לא תיבעי לך דודאי פסולה החטאת דהתם דטולהו לקמן הוא דהוי הזכח כשר אע"ג דהג' כוסות נשפכין לאמה דהא איתכשר בד' מתנות אבל הכא דאבד האחד כיון דאילו הוה קמן הוי דיחוי ליספך לאמה השתא כי אבד הוי להו תרתי לריעותא כחטאת שעברה שנתה ואכדה והזכח גופיה פסול [י]: **שייריה.** שכולן נשפכים ליסוד אבל הכא דאבדה מהניא ליה אכודה למיהוי לאו אכודה היא: **ואח"כ נמצאת הרא"אשונה תמות.** דיליה זריק והוה ליה דיחוי ואכוד ופסול הזכח: **מתני'** נמצאת תמיכה הואיל וכבר כיפרו הכעלים דכי בעינן תרתי לריעותא היכא דנמצאת ואחר כך כיפרו הכעלים: **ילכו לים המלח.** כל היכא דאי הוה חטאת הוה מתה מעות נמי אזיל ליס המלח: **מאנו ומאנו.** יעברו יחד דכיון דמתרוייהו מייתי לא הוו חטאת שכיפרו בעליה בחחרת אבל אי הוה מייתי מחד מיניייהו מידמו אחרייני דהוו להו דמי חטאת ומאנו ליכא חטאת שכיפרו בעלים כו' [ו] והוי כשאר מומר חטאת דאזיל לנדבה: **מימכר ויבא מאנו ומאנו כו'.** אבל אם היתה תמימה תוקרב היא והמעות יילכו ליס המלח הואיל וכיפרו הכעלים בחחרת. וכל הגך אליבא דרבי(ה) (ה' כו'): **ואין המעות הולכות ליס המלח.** ואפילו נתכפר בחחת מן הלבורין לאחר שנמצאת האבוד הואיל וקודם כפרה נמצא: **אם קרבה עניה עד שלא נתכפרה.** הרא"אשונה בנית לוקח לאכילת חולין תמות אף ע"פ שאינה חולין לחטאת. אפילו הכי היתה אכודה לשחה. אפילו הכי היתה הראשונה אכודה בשעה שנתכפר כעלים אלא שנמצאת בשעת הפרשה. ומשכפרים אי בתחיה נמצאת קיימא לן כה לאם נתכפר בחחת מהן עניה מתה (חבחים ע"ב).

אפי' אכודה דימסא נמי דאמרי רבנן אכודה בשעת הפרשה רועה. ואם תאמר לימא דלרבי אבא אליבא דרבנן אמאי איריא אכודה דלילה אפי' אכודה היום נמי דאמרי רבנן אכודה בשעת הפרשה רועה [ו] ואלא אליבא דרבי עד כאן לא קאמר רבי אלא אכידה דלילה אבל אכידה דלילה אפי' רבי מודה דלרעייה אזלא איבעית אימא לעולם אליבא דרבנן והכא במאי עסקינן [ח]באכודה (ט) בשעת כפרה עד כאן לא קאמרי רבנן אכודה בשעת כפרה מתה אלא היכא דעיקר אכידתה ביום אבל היכא דעיקר אכידתה בלילה לא אמר אביי נקטינן [י]באכידה[יא] ולא גנובה אכידה ולא גזולה היכי דמי אכידה א"ר אושעיא [כ] אפילו אחת בעדרו [ג] ואפילו אחת באחת ור' יוחנן אמר אחורי הדלת איבעיא להו היכי קאמר אחורי הדלת הוא דליכא דקא חזי לה אבל אבראי דאיכא דחזי לה לא הויא אכודה או דילמא אחורי הדלת [ד]דאי מהדר אפיה חזי לה הויא אכודה וכל שכן אבראי דלא קחזי לה תיקו ד] [א] א"ר פפא [ה] "גמרינן אכודה ממנו ולא מרועה לא הויא אכודה וב"ש אכודה מרועה ולא אכודה ממנו אכודה ממנו ומרועה [ו]"ואחד בסוף העולם מכיר בה מאי תיקו בעי רב פפא [ו] אכודה בכום מהו אליבא דמאן אילימא אליבא דרבי האמר אכודה בשעת הפרשה מתה אלא כי קמיבעיא ליה אליבא דרבנן מי אמרינן כי אמרי רבנן בשעת הפרשה רועה קודם [ז] שיקבל דמה בכום אבל הכא סבירא להו[ח] כל העומד ליזרק כזרוק דמי או דלמא [ט] כמה דלא אזדריק דם כי אכדה בשעת הפרשה דמיא ורעיא ואיכא דאמרי לעולם אליבא דרבי כי קמיבעיא ליה כגון שקיבל דמה בשתי כוסות ואבד אחד מהן ואליבא[י] דמאן דאמר כום עושה חבירו דחיו לא תיבעי לך כי תיבעי לך אליבא דמ"ד כום עושה חבירו שיריים [יא] ה"מ היכא דאיתנהו לתרוייהו דכל היכא דבעי זריק אבל הכא הא [יב] ליכא או דלמא לא שנא [יג] תיקו: **מתני'** [יד]המפריש חטאת ואבדה [טו] [יז](והפריש) אחרת תחתיה ואחר כך נמצאת הראשונה תמות [יח]המפריש מעות לחטאתו ואבדו [יט](והפריש) חטאת תחתיהם ואחר כך נמצאו המעות [יא] יוליכו לים המלח [יב]המפריש מעות לחטאת ואבדו והפריש מעות אחרות תחתיהן ולא הספיק ליקח חטאת מהן עד [יג]שנמצאת הראשונות יביא מאלו ומאלו חטאת והשאר יפלו לנדבה [יד]המפריש מעות לחטאתו ואבדו והפריש חטאת תחתיהן לא הספיק להקריבה עד שנמצאו המעות והרי חטאת בעל מום תמכר ויביא מאלו ומאלו חטאת והשאר יפלו לנדבה [טו]המפריש חטאת ואבדה והפריש מעות תחתיה ולא הספיק ליקח [יז] מהן חטאת עד שנמצא חטאתו והרי היא בעלת מום תימכר ויביא מאלו ומאלו חטאת והשאר יפלו לנדבה המפריש חטאתו ואבדה והפריש אחרת תחתיה לא הספיק להקריבה עד שנמצאת הראשונה והרי שתיהן בעלת מום ימכרו ויביא מאלו ומאלו חטאת והשאר יפלו לנדבה [יח]המפריש חטאת [יט]ואבדה והפריש אחרת תחתיה לא הספיק להקריבה עד שנמצאת הראשונה [כ] היו שתיהן תמימות אחת מהן תיקרב חטאת והשניה תמות דברי רבי וחכמים אומרים אין חטאת מתה אלא שנמצאת מאחר שכיפרו הבעלים [כא]ואין המעות הולכים לים המלח אלא שנמצאו מאחר שכיפרו הבעלים [כב]המפריש חטאת והרי היא בעלת מום מוכרה ויביא בדמיה אחרת ר"א בר"ש אומר אם קרבה שניה עד שלא נשחטה [כג] תמות שכבר כיפרו הבעלים: **גמ'** טעמא דהקריב אחרת תחתיה הא לא הקריב אחרת תחתיה רועה מני רבנן היא דאמרי אכודה בשעת הפרשה רועה אימא סיפ' המפריש מעות לחטאת ואבדו והפריש [כד] אחרים תחתיהם [כו] יביא מאלו ומאלו והשאר יפלו לנדבה טעמא מאלו ומאלו הא הביא מאחד מהן השני [כה] יוליכו לים המלח אתאן לרבי [כו]דאמר אכודה בשעת הפרשה מתה רישא רבנן וסיפא רבי הניחא לרב הונא דא"ר הונא אמר רב הכל דימוי דלגו מדעתא דידיה זריק והוה ליה דימוי ואכוד ופסול הזכח: **מתני'** ואח"כ נמצאת הראשונה תמות. ואפי' נמצאת תמימה הואיל וכבר כיפרו הבעלים דכי בעינן תרתי לריעותא היכא דנמצאת ואחר כך כיפרו הבעלים: **ילכו לים המלח.** כל היכא דאי הוה חטאת הוה מתה מעות נמי אזיל ליס המלח: **מאנו ומאנו.** יעברו יחד דכיון דמתרוייהו מייתי לא הוו חטאת שכיפרו בעליה בחחרת אבל אי הוה מייתי מחד מיניייהו מידמו אחרייני דהוו להו דמי חטאת ומאנו ליכא חטאת שכיפרו בעלים כו' [ו] אבל אם היתה תמימה תוקרב היא והמעות יילכו ליס המלח הואיל וכיפרו הבעלים בחחרת. וכל הגך מעות דנתכפרו בעלים בחחרת. ואפילו נתכפר בחחת מן הלבורין לאחר שנמצאת האבוד הואיל וקודם כפרה נמצא: **אם קרבה עניה עד שלא נתכפרה.** הרא"אשונה בנית לוקח לאכילת חולין תמות אף ע"פ שאינה חולין לחטאת. אפילו הכי היתה אכודה לשחה. אפילו הכי היתה הראשונה אכודה בשעה שנתכפר כעלים אלא שנמצאת בשעת הפרשה. ומשכפרים אי בתחיה נמצאת קיימא לן כה לאם נתכפר בחחת מהן עניה מתה (חבחים ע"ב).

מסורת הש"ס

א) [כב:]: אכודה, וכן לקמן. ב) [סמחים יב.]: כ"כ עי' מנחות עט: קכ: כריחות כלד:]. ג) יומא מ: [ומחים לד: קיב.] (מנחות כ.). ד) ל"ל הקריב. ה) ל"ל הקריב. ו) [כסחים יא: שנחמיות הני' עד שנמצאת המעות הרא"אשונה]. ז) [ומחים קיב] [סמחים לד. מנחות ס. ע"ש]. ח) [ומחים קיב.]. ט) ומכרינהו מהן לאחר זמן כשיכירנו ופליג תרבי תיפשעת ל"ד אחורי כדלת דלו הכדר תפיה קא ידע לה כהו אכודה וכ"ש בעבר דלא קא ידע בלומר שהיו מכיר אלא מיהו היא תיבעי הכ"ש כ"ל. ל"ש. י) דף ס:. כ) ומכל לאמר. ל"ש. ל) לאמר אכודה בשעת הפרשה כגון הגך מעות דנמצאו קודם כפרה אלו לים המלח לא מלו מלו הכ"ד אמר מכיר מהכ"ד ואין המעות הולכות לים המלח הואיל וכיפרו הבעלים בחחרת. ל"ק, מנחות ואח"כ ד"ה נעמלו. ל"ק, מ) ר"ה שיון אלו דבר בחחרת. מ"ל. נ) ר"ה אמר אלו לים המלח לא מלו מלו הכ"ד אמר מכיר מהכ"ד ואין המעות הולכות לים המלח הואיל וכיפרו הבעלים בחחרת. ל"ק, הכא ד"ה אמר אכודה בשעת הפרשה מתה. חטאת בעלים כעלים דקי"ל אחלא לאיתה. אפילו הכי היתה אכודה אכודה בשעה שנתכפר שנתכפר כעלים אלא בשעת הפרשה. ומשכפרים אי בתחיה נמצאת קיימא לן כה לאם נתכפר בחחת מהן עניה מתה (חבחים ע"ב).

הגהות הב"ח

(א) נמ' מתני' עפקינן בחכרה ונמצאת בשעת כפרה: (ב) שם והפרים מעות לחמרים תחתיהן: (ג) רש"י ד"ה דבא לאמר דבנן בחתני' בסמוך אכודה: (ד) ד"ה ל"ל אבל יכי ופליגי. ל"ב כן היה הגירסא לאחר ליעבא אחרינא: הפ"ד ואח"כ ל"ל ד"ה אם קרבה וכו' בעלים היא הפ"ד ואח"כ ל"ל ד"ה בעמא ד"ה אם הכיא הא הפרשה הפ"ד ואח"כ ל"ל ד"ה אכודה בשעת הפרשה וכו' מאלו ומאלו ואין המעות הולכות לים המלח לרבנן ואפי' נתכפר באחד מן הצבורין לאחר שנמצא האבוד הואיל וקודם כפרה נמצא הפ"ד ואח"כ ד"ה הגיחא:

הגהות הגר"א

[א] נמ' מתני. גירס"י ל"ל אבל בעבר דקחזי לה לא היא אכודה ופליגי ל"ל אחורי עד עד ד"ס בעבר דלא קא ידע לה חנני: [ב] רש"י ד"ה אבל. ואומן מי אחל"ל קנגע בבעיא דר"ס לקמן: [ג] ד"ה ל"ל ופליגי מי. ואפשר לפרש ופליגי דפליג על ר' אומעות: [ד] ד"ה אליבא וכו'. קשה למה פסיעת לי' מלי אלי דהתמלת תפסל ושל סברא תמיקה היא דהתמלת תפסל ושל יש הרבה לתמוס. ל"ל דיבלי המעלת כפרה רק למיירי שנמצאת מים הבעי לאחר זריקת הראשון ומיבעי ליה אם כפר בום בעבי ודמי לאחר"ר: [ה] ד"ה אכודה ל"ל אחר ד"ה אם הכיא הא:

מוסף רש"י

כל העומד ליזרק. שאינו מתוקר אלא זריקה, בדורון דמי. לחול עליו כל שם מקדשי קדשים אבל לאיתחדוי לא מיתחדי עד דזריק (מנחות יב.). כום עושה חבירו דחוי. כגון קיבל הדם בכחי בוסות ונתן מן כל מתנות הקרבנות מכום אחת (יומא נח.) דדמיי כדים שלא ניתן ממנו על הקרבנות ויפסל לאמה שנעבדה המוליאה דמים לגמל קדרון (חגיגה יד. ערכין כב.). כום עושה חבירו שיריים. ונשפך ליסוד כדמתני' (ויקרא ד) ואת כל הדם יפסך וגו' (חבחים ד) ואם אינו מקבל אין יומא שם. אין חטאת. שכפרו בעליה. מתה אלא שנמצאת מאחר שכיפרו הבעלים. לאחר שכיפרו בעליה בחחרת, הא אם נמצאת קודם לכן כי הא דאמרינן בעמוד הבא נתכפר בחחת מהן עניה רועה (מנחות פ. מכחי"ר וכע"ר פסחים צה.). **דאמר** אכודה בשעת הפרשה מתה. חטאת בעלים כעלים דקי"ל אחלא לאיתה. אפילו הכי היתה אכודה אכודה בשעה שנתכפר שנתכפר כעלים אלא בשעת הפרשה. ומשכפרים אי בתחיה נמצאת קיימא לן כה לאם נתכפר בחחת מהן עניה מתה (חבחים ע"ב).

רבינו גרשום

דלא מסת דעתיה מגייהיה דסבר מישחכחי (הילכת') [הלכך] ירעו: ל"א אלמא הואיל דאי דחיית לה כו'. כלישנא קמא לית ביניהו אלא שינוי לשון: אליבא אליבא דרבנן דפליגי עליה דרבי בסתיותן המפרים חטאת האבדה והפרים אחרת תחתיה ולא הספיק כו': השתא אבודה בשעת הפרשה. דימסא (בהדא) דאבודה היא בשעת הפרשה דשניה ולא בשעת כפרה ואמרו רבנן עליה דרועה דלא שמה אבודה למות אבודה דלילה לא כ"ש: אלא אליבא דר'. דפליג עלייהו דרבנן: קאמר ולא קשיא דע"כ לא קאמר ר' כו': ואיכא"א לעולם אליבא דרבנן. קאמר: והכא במאי עסקינן. כגון שנאבדה בלילה ועדיין היתה אבודה ביום בשעת כפרה דאחר [כך] נמצאת: וע"כ לא קאמרי רבנן אבודה בשעת כפרה מתה אלא היכא דעיקר אבידתה ביום אבל הכא דעיקר תחילת אבידתה בלילה הוה לא מתה אלא רועה: נקטינן. דקא מיירי מתניתין אבודה ממש ולא גנובה וגזולה. דאבודה מ'מירי: בגון שנחלטה לו אחת חטאת. בתוך עדרו ואינו מכירה או אפילו אחת חטאת באחת של חולין ואינו יודע אי זו היא של חטאת: או אם (נדחה) (בדחה) אחרי הדלת. ואין אדם רואה אותה: אבל אבראי. אם בדחה חוץ דאיכא שם אדם דקא חזי ליה: או דילמא אחורי הדלת ראי מהדר אפיה. בעל הבהמה להתם הוה חזי ליה ואפי' הכי כל כמה דלא חזי ליה (הריא) (חשובה) אבידה וכל שכן אבראי דלא חזי ליה כלל: ל"א אבל אם נתחלפה בעדר. דקא חזי לה אבל אינו מכירה לא הוי אבודה דאמרינן דלמא מירהב פיגיעה ומוציאה מן העדר ופליג עליה (דר"א): אבודה מרובה. שהרועה מכירה: ולא (אבודה בבום. שהיתה אבודה עד שעה שכבר קבלו דמה של חברתה בכום ואח"כ נמצאת קודם זריקה אי אליבא דרבי יש לומר אבודה בשעת הפרשה הביתה בלבד א"ר מתה אבודה בכום כ"ש): ואי כני תימא אפי' לר' קא מיבעיא ליה ולא מיבעיא ליה אבודה היא עצמה הבהמה אלא הכי קא מיבעיא ליה כגון שקבל דמה בבי כוסות ואבד אחד מהן ואליבא דמאן דאמר במס' יומא בפי' הציאו לו [כוס עושה חברו דחוי דהכי קאמר התם למעלה הוא אומר בשעיר נשיא ואת כל דמו ישפוך ולמטה הוא אומר בשעירת יחיד ואת כל דמה ישפוך: מניין לחטאת שקבל דמה בד' כוסות. ונתן (ד' מתנות מכוס אחד) [מתנה אחת מזה ומתנה אחת מזה] שכולם האחרים נעשו שייריים ונשפכים ליסוד ת"ל ואת כל דמה ישפך אל יסוד יכול לא נתן אלא (מתנה אחת) (ד' מתנות) מאחת מהן שהאחרים נשפכין ליסוד ת"ל ואת (כל) דמו של אותו כוס בלבד ישפוך ליסוד והן האחרי' נשפכין לאמה (ולזבל והיגון) ואליבא דמאן דאמ' כוס עושה חברו דחוי שאינו נשפך ליסוד אלא לאמה לא תיבעי לך דהאי נמי כי אבד דמי דלא מצי (זריק) ל"ה כ"ש דהוי דחוי: כי תבעי לך אליבא דמאן דאמר כוס עושה חברו שיריים. היינו ר"א ב"ר שמעון [דאמר מניין שאפי' לא נתן אלא (מתנה אחת) (ד' מתנות) מכוס אחד שכולן נשפכין ליסוד ת"ל ואת כל דמה ישפך וה' כתי' ואת כל דמו ישפוך הוא למעוטי שירים שבצואר בהמה דנשפכין לאמה מאין מי אמרינן כוס עושה חברו שירים הני מילי כי איתיתן לתרויהון דלא נאבד אחד מהן אבל אבד אחד מהן מהניא ביה אכידה והוי דחוי או דלמא

שיטה מקובצת

ו) רועה אלא אליבא דרבי ועד כאן: ב) אושעיא. ס"א כגון שנחלפה לו אחת בתוך עדרו ואפילו אחת באחת: ג) עי' בהשמטות בסוף המסכת: ד) עי' בהשמטות בסוף המסכת: ה) ר"ם פשיטא לי אבודה ממנו ולא אבודה מרועה לא: ו) פפא אבודה ונמצאת בכוס: ז) קודם שנתקבל דמה: ח) דלמא כל כמה דלא כו' ורעיא דלא אמרינן כל העומד ליזרק כזרוק דמי איבעיא אימא לעולם: ט) שיריים מי אמרינן ה"מ: י) הא אבד או דלמא לא שנא. ל"א ומאי קסבר אי קסבר כוס עושה חבירו דיחוי אין על גב דאיתיה ההוא כוס לא זריק מינו (אלא) לאמה משוהפך אלא קסבר כוס עושה חבירו שיריים ה"מ כי איתיתן לתרוייהו אבל אבד אחד מהן מהניא ביה אכידה או דלמא לא שנא: יא) תיבעי תיבה תיקו נמחק: יב) ואבדה והקריב אחרת תחתיה כו' ואבדו והקריב חטאת: יג) המעות יילכו לים המלח כו' והפריש כעות אחרים תחתיהן ולא הספיק ליקח בהן חטאת עד שנמצאת מעות הראשונות: יד) ליקח בהן חטאת: טו) הראשונה דהרי שיתיהן:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com